

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm I. Denique.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

neficio aut prælatura institutus est deponi possit. *c. Tria. 11. extra hoc tit.* multo magis electus priusquam confirmatus & institutus est, repelli poterit. *argum. c. Quemadmodum 23. extra hoc tit.*

Not. III. Qui delictum suo nomine pertractatum postea ratum habet, illud mandasse juris quâdam fictione censetur. *c. Cum ad sedem. 15. de restit. spol. & reg. 10. in 6.*

TITVLVS XXV. DE EXCEPTIONIBUS.

Dostquam actum est de probationibus, quæ veluti arma sunt, quibus Actor munitus Reum convincit, sequitur, vt de exceptionibus dicatur, quæ sunt defensiones, quibus Reus ictus actoris debilitat & elidit.

CAPITVLVM I.

Denique.

PARAPHRASIS.

Si crimina testibus productis per modum exceptionis obijciantur, distinguendum est: vel de ijs nunquam accusati erant, vel accusati, & quidem convicti, aut confessi in iudicio, in priori casu criminum probatio exigenda est, priusquam causa per sententiam terminetur; eò, quòd testes, si criminis infamiâ notati, aut suspicione gravati sint, repelli debeant; in posteriore autem casu statim repelluntur, nisi se ostendant innocentes. Veruntamen in priori casu tamen convicti fuerint de crimine, non tamen pœnâ ordinariâ affici debent testes; cum accusatio contra eos directa nõ fuerit; quare sufficit eos à ferendo testimonio repellere, præsertim si crimen causam, de qua agitur, non respiciat.

SVMMARIVM.

1. *Ante conclusionem in causa & sententiam latam, contra testium personas excipi potest.*

1. *Excipe, si sententia non transeat in rem iudicatam, v. g. in causa matrimoniali.*
2. *Condemnato in priori iudicio, si in posteriori idem crimen obijciatur, permittendum, vt innocentiam suam ostendat, se velit.*
3. *Ob crimen in tali casu testi obiectum & probatum, si ad causam impertinens sit, puniri testis non debet; non pauci tamen putant, extraordinariè posse, si illud confiteatur.*
4. *Si crimen ad causam pertineat, testis de eo convictus & confessus puniri potest, si est falsum testimonium, & quidem pœna ordinaria.*
5. *Vti etiam si crimen sit causa annexum, & testis suscepit iudicalem litem super crimine, & succubuit.*

Not. I. Ante latam sententiâ contra testium personas excipiendo, obijci potest; id verò intellige, quòd hæc exceptio opponi debeat, antequam in causa conclusum sit. *argum. Cap. Cum dilectus. 9. de fid. instrum. Et l. Si rem. 29. ff. de Euiet. vbi gloss. marg. ait quòd sententiâ iam latam esse, & mox ferendam esse, paria censentur.*

Excipiendum. Si sententia non transeat in rem iudicatam. v. g. in causa matrimoniali; tum etiam postea contra testium personas obijci posse videtur, quemadmodum & in causa appellationis, exceptio contra testes, sicut & peremptoriæ exceptiones, quæ antea oppositæ non erant, afferri possunt, dummodò malitiosè non fuerint dilata,

ta, videlicet ad protrahendam litem. Ita *gl. hinc. verb. per sententiam, Abb. n. 2.*

2. Nota II. Si condemnato in priore iudicio, postea in alio iudicio idem crimen obiciatur, permittendum ipsi est, si innocentiam suam ostendere velit, v.g. falsis testibus convictum, vel ex errore, aut vi illatam confessum fuisse, ita sumitur ex text. *verb. probauerint.* & tradit *Alexand. hic. n. 22.* cum enim causa iam denuo in iudiciu adducatur agendo contra Reum, ideo permittenda ipsi est defensio sua, sicuti indicavit *Innoc. in c. Cum dilecta. de rescript.* quare colligit *Alexand.* quod regula illa: *probatio concernens inhabilitatem persona, fidem facit in alio iudicio,* limitari debet, donec contrarium ostendatur.

3. Nota III. Si contra testem, eius repellendi causa, obiectum & probatum sit crimen ad causam, de qua agitur non pertinens, non debet de eo puniri, cum ad hoc actum non sit, quare sufficit hoc casu, si iuxta intentionem excipientis testis repellatur. de hoc dixi *c. 2. de ord. cog. & tradit gloss. in cap. Ex penitentibus. 55. dist. 50.* ratio reddi debet; Quia ad hoc non agebatur *argum. cap. Super his. 20. de accus.* vbi dicitur, si electus repellatur tanquam indignus ob crimen commissum, ex eo non esse privandum beneficiis obtentis; non pauci tamen putant, si talis casu testis confiteatur crimen sibi obiectum in iudicio extraordinarie puniri posse. vide, quae dixi *inc. 2. de confess.*

4. Hic dubitatum est, num testis poenam & quidem ordinariam affici possit, si confessus, aut convictus est de crimine ad causam, de qua agitur, pertinente. Ex text. huius cap. vix aliquid colligi potest, cum vocula *maxime* hic Pontifex vltus esse videatur pro *indubitante* abstinere volens a disputatione quid faciendum sit, si crimen ad causam, de qua agitur, pertineat.

5. Respondeo duobus modis fieri, vt testis de crimine ad causam pertinente, convincatur illudque confiteatur. 1. Si de falso testimonio arguatur, hoc casu puniri potest a Iudice, coram quo falsum testimonium dixit. *l. Null. 14. C. de testibus.* ita vt ordinariam poenam puniri possit tanquam falsarius & periur-

rus, dummodo falsum dixerit circa factum substantiale, siue per se ad causam pertinens; sin autem circa rem, quae ad causam iudicii per accidens pertinet, tum iudicis arbitrio puniendum extraordinarie docet *Menoch. in arbit. casu. 307.*

2. Si crimen testis sit causae in iudicium adductae connexum, & testis suscepit iudicialem litem super crimine & succubuit, tum poenam ordinariam afficiendus videtur, *argumento l. 2. §. Si publico. ff. Ad l. iul. de Adult.* vbi dicitur: Si mulier viro de adultério ipsam accusanti obiciat crimen lenocinii, licet mulier per hoc non excusetur a poena legis, tamen maritum ob lenocinium puniri posse; idque magis locum habet, si testis crimen causae connexum sponte confiteatur.

CAPITVLVM II.

A nobis.

PARAPHRASIS.

Titius a Martino accusatus excepit contra eum, quod esset excommunicatus, ideoque repellendus; sed Martinus replicauit, quod cum ipsemet quoque Titius excommunicationem contraxerit, communicando secum in oratione & locutione, ad excipiendum admitti non debeat, hoc casu resp. *Innoc. III.* exceptionem Rei conuerti censeri legitimam, non ita replicationem Actoris; eo, quod maior excommunicatio hominem a communione fidelium (consequenter etiam a forensi actione iudicii) repellat; sed minor excommunicatio tantum a participatione Sacramentorum.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatus maiori excommunicatione, a forensi iudicio arceri potest, non autem excommunicatus minori excommunicatione.
2. Actore & Reo excommunicato maiori excommunicatione, & Reo excipiente contra Actorem, actor replicando Reum repellere non potest.

Not.